

Jubilejní základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Rusava,  
okres Kroměříž,  
Rusava 203, 768 61 Bystřice pod Hostýnem

# **Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání**

**Pojďme spolu teď objevovat svět.**

**Motto: „Příroda je proti nám ve výhodě, může existovat  
bez nás, my bez ní zahyneme.“**

**Jaromíra Kolářová**

Školní vzdělávací program byl projednán dne 28. 8. 2020

# **Identifikační údaje**

## **1. Oficiální název ŠVP PV:**

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – Pojd'me spolu teď objevovat svět.

## **2. Předkladatel:**

Jubilejní základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Rusava, okres Kroměříž,  
příspěvková organizace

REDIZO: 600 118 444, IČ : 75023989,

školské zařízení Mateřská škola, IZO 107 609 011

**Adresa školy:** Jubilejní základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola  
Rusava, příspěvková organizace  
Rusava 203  
Bystřice pod Hostýnem 768 61

**Ředitelka školy:** Mgr. Anna Hrušková

**Statutární zástupce:** Mgr. Anna Hrušková

**Zpracovala:** Lic. Zuzana Jurková

**Aktualizovala:** Eva Oherová

**Zaměstnanci MŠ:** Eva Oherová, Denisa Vaculíková

**Kontakty ředitelství:** telefon 573 392 067 e-mail: zsrusava@volny.cz

**Kontakty MŠ:** telefon 773 154 772 e-mail: msrusava@centrum.cz

## **3. Zřizovatel:**

**Název:** Obec Rusava

**Adresa:** Obec Rusava

Rusava 248

Bystřice pod Hostýnem 768 61

**Kontakty:** telefon 573 392 067

e-mail: obec@rusava.cz

**Platnost dokumentu od: 1. 9. 2020**

**Podpis ředitelky:**

**Dokument byl schválen pedagogickou radou dne: 28. 8. 2020**

## Historie mateřské školy

- 1953 – 54** MŠ v Rusavě byla zřízena 1. září 1953. Přihlášeno bylo 21 dětí, během roku se zvýšil počet na 26. Ředitelka národní školy byla současně i ředitelkou mateřské školy. Místnosti MŠ byly v podkroví školy zařízeny nutným nábytkem a hračkami. V tomto roce musela být škola uzavřena z důvodu černého kašle na šest týdnů.
- 1955 – 56** Ředitelkou mateřské školy byla ustanovena jedna z učitelek.
- 1958 – 59** Mateřské škole byla přidělena část školní zahrady, kde bylo zřízeno pískoviště a stolečky.
- 1959 – 60** V tomto roce byla MŠ přestěhována do přízemí školy, kde získala pro pobyt dětí třídu, ložnici a šatnu. Místnosti byly průběžně lépe vybavovány. Zapsaných dětí 35, z toho 8 dvouletých. Od počátku zřízení MŠ byly s dětmi oslavovány Vánoce, pro veřejnost MDŽ a MDD.
- 1961 – 70** Během let zůstávala ředitelka školy, docházelo k obměňování učitelek. Škola byla postupně vybavována, rovněž zahrada.
- 1975 – 76** Byla provedena generální oprava školní budovy a zavedeno ústřední topení. MŠ opravou značně získala. Do provozu bylo dáno vlastní hygienické zařízení a přistavena ložnice. Při MŠ pracovalo od počátku SRPŠ, pomáhalo škole brig. hodinami při opravách i finančně. Při gen. opravě odpracovali rodiče dětí 247 brig. hodin.
- 1989 – 90** MŠ byla rozšířena o 2. třídu, která byla vybudována z místnosti u tělocvičny. V 1. třídě bylo zapsáno 24 dětí, v nové třídě 14 dětí.
- 1991 – 92** Dosavadní ředitelka školy, která ve zdejší MŠ pracovala 38 let, odchází do důchodu. Po konkurzním řízení byla ustanovena nová ředitelka.
- 1992 – 93** Pro nižší počet dětí se zrušila jedna třída a počet pedag. pracovníků se snížil na dvě.
- 2000 – 01** 30. 8. 2001 proběhlo oficiální otevření rekonstruované školy. Během celého školního roku probíhala za provozu rekonstrukce školní budovy a tělocvičny. Škola nese název Jubilejní škola T.G. Masaryka. MŠ získala místnost pro ředitelku, všechny místnosti byly zrekonstruovány a vybaveny.
- 2003** V lednu tohoto roku dochází ke sloučení MŠ a ZŠ. Škola nese název **Jubilejní základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Rusava.**

# **Charakteristika mateřské školy**

## **Charakteristika školy a jejího okolí**

Naše jednotřídní mateřská škola leží ve středu rekreační obce Rusava, v malebném údolí Hostýnských vrchů. Krásná příroda obklopující mateřskou školu ze všech stran byla také důvodem, proč jsme si jako základní zaměření zvolili ekologickou výchovu, jejíž prvky se prolínají celým výchovným působením naší mateřské školy. Náš vzdělávací program využívá též bohaté historie a kulturního dědictví tohoto kraje.

Mateřská škola je součástí základní školy a je situována v přízemí budovy základní školy. Budova obsahuje následující prostory:

- 5 tříd
- školní družinu
- školní jídelnu s vlastní kuchyní
- tělocvičnu
- školní hřiště
- školní zahrada

Mateřská škola má k dispozici část přízemního patra budovy, v nichž se nachází:

- herna
- ložnice
- šatna
- umývárna se sociálním zařízením
- kabinet pedagogického personálu

Ze společných prostor budovy mateřská škola využívá:

školní jídelnu  
tělocvičnu  
školní zahradu

## **Charakteristika třídy**

Kapacita naší třídy je 24 dětí. Třída je věkově heterogenní. Naši mateřskou školu navštěvují i děti mladší tří let a také jsou zde i děti s odkladem školní docházky.

Některé děti se špatně adaptují na nové prostředí v mateřské škole. Ale z dosavadních zkušeností, převládají spíše pozitivní reakce. Děti se mezi sebou znají nebo mají v mateřské škole staršího sourozence a díky těmto podmínkám nebývá adaptace až tak bolestivá.

V naší mateřské škole převládají děti živé, nebojácné a samostatné. Vztahy v kolektivu jsou kamarádké, bez vážnějších výchovných problémů. Starší děti mají snahu mladším dětem pomáhat a naopak mladší děti se učí od starších.

## **Spolupráce MŠ a dalších zařízení**

**Obecní úřad Rusava** – děti z mateřské školy se podílí na kulturních akcích pořádaných obcí Rusava (Beseda s duchodci, Vánoční jarmark, Koláčové odpoledne).

**Obecní knihovna Rusava** – s dětmi navštěvujeme místní knihovnu, kde si děti vytváří vztah ke knihám a seznamují se s prostory knihovny.

**MŠ Chomýž** – do Chomýže jezdíme na různá divadelní představení a naopak MŠ Chomýž navštěvuje naši školku na divadelní představení.

**SVČ Včelín** – naše mateřská škola se zapojuje do výtvarných soutěží pořádaných SVČ Včelín a účastní se každoročních Letních olympijských her.

**Sportrelax Holešov** – s předškoláky se každý rok účastníme předplaveckého výcviku pod vedením odborníka.

## **Podmínky a organizace vzdělávání**

### **Materiální podmínky**

Naše třída je prostorná, vybavená nábytkem, který je přiměřené výšky dle odpovídajících norem. Je esteticky, zdravotně nezávadný a bezpečný. Ve třídě jsou skříně k ukládání hraček a také policové systémy s barevnými plastovými kontejnery k uschování stavebnic a pomůcek pro hry dětí. Jsou zde velmi dobré podmínky pro předškolní vzdělávání. Ve třídě máme několik námětových koutků, které děti motivují ke spontánní hře a k uplatnění fantazie a tvořivosti. Třída je tedy zařízena funkčně a její vybavení je plně využíváno a dle potřeby doplňováno a obnovováno. Umožňuje ve všech směrech realizovat náš ŠVP. Je maximálně využita každá část volného prostoru, využíváme i zdi, okna, parapety a dveře.

V mateřské škole je zřízena knihovna dětská i pedagogická, kterou průběžně obohacujeme novými tituly. Průběžně se doplňuje též ostatní didaktický materiál a vybavení školy.

Součástí mateřské školy je též malá šatna, v níž má každé dítě svou skříňku na boty a oblečení. Umývárna a WC jsou po celkové rekonstrukci ve výborném technickém stavu. Ložnice dětí je prostorná, děti si již zvykly na zdravý spánek při otevřených oknech.

Dále máme k dispozici velkou tělocvičnu, která je společná pro žáky mateřské i základní školy. S dětmi se snažíme trávit co nejvíce času v přírodě. V blízkém okolí mateřské školy jsou louky, lesy, kopce na sánkování a mnoho dalších míst pro zdravý pohyb našich dětí.

V areálu školy je i školní hřiště a zahrada MŠ, která v roce 2012 prošla celkovou rekonstrukcí. Zastaralé a současným požadavkům nevyhovující zařízení bylo upraveno tak, aby splňovalo bezpečnostní podmínky norem EU.

Všechny prvky jsou vyrobeny z 8D materiálů, které patří k těm nejkvalitnějším. Mají extrémní odolnost proti opotřebení, povětrnostním vlivům a UV záření. Kolem všech herních prvků je dopadová plocha opatřená vrstvou tlumící náraz. Rozsah dopadové plochy je stanoven ke každému zařízení dle katalogových listů.

Součástí zahrady je travnatá plocha, vydlážděné chodníky, pískoviště, zahradní domek pro hry dětí a úschovu hraček. Tato zahrada je určena pouze pro děti naší mateřské školy.

K funkčnímu vybavení zahrady patří:

- sloní máma (prolézačka se skluzavkou)
- slůně (pružinová houpačka)
- koloběžka (pružinová houpačka)
- koník (pružinová houpačka)
- opičák (pružinová houpačka se dvěma sedáky)
- panda (kreslicí tabule)
- žirafa (houpačka)
- šneček (prolézačka se skluzavkou pro menší děti)
- domeček (klidový koutek s lavicí, stolem a sedátkem)
- housenka (provazová prolézačka)
- prolézačka s horolezeckou stěnou, žebříkem a lany

## **Životospráva**

Péče a ochrana zdraví dětí je jednou z nejdůležitějších priorit naší mateřské školy. Společně s pravidly správné životosprávy se snažíme tyto základní znalosti a dovednosti vštěpovat i dětem. Úkolem učitelek je vychovávat děti tak, aby dbaly na své zdraví a postupovaly podle daných pravidel i během každodenních aktivit.

Mezi tyto základní návyky patří:

- Důsledné dodržování pitného režimu.
- Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava ve vlastní školní jídelně.
- Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány doporučené intervaly.
- Pravidelné sledování a upevňování hygienických návyků.
- Větrání, otužování vodou a vzduchem.
- Pobyt venku respektuje doporučenou délku. Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku i v zimních měsících, program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i ve třídě nebo tělocvičně.
- Je respektována potřeba aktivity a spánku.
- Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

- Děti nejsou nuceny ke spánku, ale musí odpočívat a ležet v klidu na lůžku. Těmto dětem je nabídnuta dětská kniha k prohlížení.

## **Psychosociální podmínky**

Cílem všech zaměstnanců mateřské školy je, aby se děti společně s pedagogy a ostatním personálem cítili v naší mateřské škole dobře, bezpečně a spokojeně. Pedagogové respektují individuální zvláštnosti a potřeby dětí, které nejsou nadměrně zatěžovány úkoly. Pedagogický styl je podporující a projevuje se vstřícnou a naslouchající komunikací. Pedagogický styl počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Pedagog se vyhýbá negativním komentářům, nenásilně ovlivňuje prosociální vztahy (prevence šikany).

Při hodnocení dětí využíváme pozitivní ocenění formou pochvaly, podporujeme děti v samostatné práci a zvyšujeme tak jejich důvěru v sebe sama. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost a ochotu pomáhat jeden druhému.

Snažíme se předcházet negativnímu chování dětí, které by mohlo mít za následek zhoršení sociálního prostředí s nežádoucím dopadem na dětský kolektiv.

Novým dětem přicházejícím do MŠ nabízíme adaptační režim. Adaptace na nové prostředí je u každého dítěte řešena individuálně na základě vzájemné dohody mezi pedagogem a zákonným zástupcem. Dítě do ničeho nenutíme, má volnost a je respektováno do určité míry, která vyplývá z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád, pravidla bezpečnosti a pravidla soužití.

## **Organizační chod a personální zajištění**

Vzhledem k trvale malému počtu dětí předškolního věku v dané oblasti působnosti je mateřská škola jednotřídní a věkově heterogenní. Je určena pro děti od 3 do 7 let a pro děti s odkladem školní docházky.

Mateřská škola je s celodenním provozem, s provozní dobou od 6.15 do 16.15 hodin. Provoz může být ředitelkou školy po dohodě se zřizovatelem a v souladu s potřebami podle místních podmínek upraven.

Ředitelka základní školy řídí i mateřskou školu, schvaluje ŠVP PV, rozhoduje v přijímacím řízení, zabezpečuje chod MŠ po stránce personální, ekonomické i materiální.

Vedením MŠ je po odborné a pedagogické stránce pověřena vedoucí učitelka. Ta pak nese odpovědnost za všechny jí svěřené úkoly, činnosti a oblasti rozhodování. Také kontroluje činnosti podřízených pracovníků a zodpovídá za ni. Tyto povinnosti a pravomoci vedoucí učitelky jsou dány jejími pracovními náplněmi.

Provoz naší mateřské školy je zabezpečen dvěma pedagogickými pracovníci s odpovídající aprobačí. Vzhledem k rozšířené pracovní době pracují na dvě směny. Podle

možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny.

Jedna z učitelek absolvovala kurz logopedické prevence a zajišťuje odbornou logopedickou nápravu. Obě pedagogické pracovnice také navštěvují metodické akce určené pro učitelky mateřských škol a tyto zkušenosti následně aplikují v praxi.

Mateřská škola má k dispozici provozní pracovníci. Problémy technického rázu řeší pracovník OÚ. Zajišťuje úklid venkovního okolí MŠ a ZŠ, provádí úklid školní zahrady a školního hřiště.

Ve školní kuchyni pracují tři zaměstnanci: vedoucí školní kuchyně, hlavní kuchařka a pomocná kuchařka.

Škola disponuje velmi dobrým kolektivem pracovníků, založeným na vzájemné důvěře. Toto je důležité proto, aby děti chodily do školy rády a aby všem záleželo na jejich vstupu do života.

Jednotřídní mateřská škola je velmi odlišná od mateřských škol městských. Je specifická podmínkami obce, složením třídy, a proto vyžaduje také jiné požadavky na zaměstnance, více přizpůsobivosti, tolerance, trpělivosti a osobního přístupu.

## **Denní program**

Při organizaci denního programu vycházíme z potřeb dětí v jednotlivých věkových skupinách. Upřednostňujeme hravé činnosti. Denní program je variabilní, jsou respektovány věkové zvláštnosti a individuální potřeby dětí. Snažíme se docílit toho, aby spontánní a řízené aktivity byly vyvážené v poměru, který odpovídá potřebám a možnostem dětí. V činnostech, které vhodně dětem nabízíme, je zastoupeno spontánní a záměrné učení.

Prosazujeme především prožitkové interaktivní učení. Toto probíhá zpravidla v menší skupině nebo individuálně. Jde nám především o to, aby čas prožitý v naší mateřské škole, byl pro děti radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých základů do života i vzdělání. Chceme v dětech probouzet aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, i odvahu ukázat, co všechno už samo umí, zvládne a co dokáže.

Variabilitou denního programu je dán prostor pro uplatňování tvořivosti učitelek a svobodu rozhodování dětí samotných.

Nemalý důraz klademe také na dostatek pobytu venku v každém ročním období, na dodržení doby určené na jídlo a spánek.

### ***Doporučený denní program:***

6:15 – 9:00 spontánní samostatné zájmové aktivity, hry střídané s individuální a skupinovou činností řízenou učitelkou, zaměřenou na vzdělávání dětí, na jejich citový, rozumový a tělesný rozvoj

9:00 – 9:30 dopolední přesnídávka

9:30 - 10:15 řízené činnosti, logopedie, grafomotorika – individuálně/ve skupinách

10:15 - 11:30 příprava na pobyt venku, pobyt venku (je přizpůsoben počasí), při kterém probíhají spontánní činnosti i řízená činnost zaměřená na pohybové aktivity a seznamování dětí s přírodou

11:30 – 12:30 příprava na oběd, oběd

12:30 – 12:45 příprava na odpočinek

12:45 – 14:15 četba pohádek, poslech relaxační hudby, odpočinek

14:15 – 14:30 vstávání dětí, hygiena,

14:30 – 15:00 svačinka

15:00 – 16:15 spontánní hry, zájmové činnosti dětí s postupným odchodem domů

Děti předškolního věku navštěvují 1x týdně př

## **Spolupráce s rodiči**

Rodiče jsou pravidelně informováni o dění v MŠ na třídních schůzkách, které se konají dle potřeby 2x do roka. Spolupráce s rodiči je také rozvíjena prostřednictvím různých akcí či aktivit, kterých se MŠ účastní. Rodiče při těchto příležitostech pomáhají s organizací či s technickým zajištěním.

Mezi tradiční akce pořádané ve spolupráci s rodiči patří např.:

- beseda s učitelkou ZŠ (předškolní věk)
- Masopust
- Svátek matek
- rozloučení dětí s MŠ
- tematická odpoledne pro rodiče s dětmi (zařazené během školního roku)

Tyto společné akce přispívají ke zlepšení komunikace s rodiči a zvýšení jejich zájmu o život a dění v mateřské škole.

Je třeba zdůraznit význam mateřské školy jako podpory rodinné výchovy. Trvalým cílem mateřské školy je, aby ve spolupráci s rodiči vychovala sebevědomé děti, které v životě dokáží být ohleduplné a citlivé k okolnímu světu.

## **Celoroční akce**

Mateřská škola v průběhu školního roku pořádá či účastní se řady významných akcí, mezi které patří např.:

- návštěva knihovny Obecního Úřadu
- vystoupení na "Besedě s důchodci"
- Mikulášská nadílka
- vystoupení na Vánočním jarmarku
- pečení a zdobení perníků
- vánoční besídka pro zaměstnance školy spojená s nadílkou pro děti
- Karneval
- zápis do 1. třídy
- Masopust
- Vystoupení na velikonočním jarmarku
- Den matek
- fotografování
- rozloučení s předškoláky na OÚ
- navštěvování divadelních představení v MŠ Chomýž

## **Kritéria přijímání dětí do MŠ**

**KRITÉRIA:**

1. Děti s trvalým bydlištěm v obci Rusava, které jsou spádové a které k 31. 8. 2025 dosáhnou věku: 5 - 6 let (10), 4 roky (9), 3 roky (8).
2. Děti s trvalým bydlištěm v ostatních obcích, které nejsou spádové a které k 31. 8. 2025 dosáhnou věku: 5 - 6 let (7), 4 roky (6), 3 roky (5).

O přijetí dítěte do MŠ žádají rodiče nebo zákonný zástupce písemně.

O přijetí dítěte rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení v době do 30 dnů od podání žádosti.

O přijetí dítěte nerozhoduje pořadí o podání žádosti, ale pouze výše popsaná kritéria.

V případě rovnosti bodů rozhoduje věk dítěte.

V případě shodného data narození dítěte rozhoduje losování.

# **Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

## **Děti s narušenou komunikační schopností, děti integrované**

Naše mateřská škola spolupracuje s klinickou logopedkou Mgr. Martinou Kaderkovou, která sídlí v Bystřici pod Hostýnem. Do naší školky jezdí v pravidelných intervalech 2x ročně, aby provedla kontrolní vyšetření a doporučila další práci s dětmi v logopedickém kroužku i dětem integrovaným. Tuto výuku zajišťuje v mateřské škole logopedická preventistka, která absolvovala kurzy a je pro tuto činnost kvalifikována.

Výuka probíhá kolektivně denně ve třídě při ranním kruhu, případně před odchodem na vycházku nebo pobytem na zahradě. Logopedický kroužek je veden jednou týdně, kde si logopedická preventistka bere děti k logopedickému zrcadlu. Zde mají na nápravu řeči soukromí a mohou se více soustředit.

### Charakteristika logopedie:

Logopedie se zaměřuje na celkový rozvoj komunikačních schopností, úpravu artikulace, rozvoj slovní zásoby, rozvoj jazykového citu a podporu verbálního vyjadřování. Je to obor zkoumající narušenou komunikační schopnost u člověka z hlediska jejich příčin, projevů, následků a možností diagnostiky, terapie i prevence. Často je potřebná spolupráce s pediatrií, klinickými psychology, foniatry, lékaři ORL, neurology, zubními lékaři a dalšími...

### Cíl logopedie:

- Odstranit, nebo alespoň zmírnit narušenou komunikační schopnost
- Rozvíjet řeč po stránce obsahu a formy
- Rozvíjet sociální a komunikativní vztahy
- Vytvářet podmínky pro správný vývoj řeči
- Ve spolupráci s rodinou postupně dosáhnout (s přihlédnutím k individuálním zvláštnostem a potřebám dětí) všech cílů předškolního vzdělávání, stanovených ve školním vzdělávání
- Smyslového vnímání (sluchového a zrakového) = sluchová a zraková percepce
- Nosního dýchání a hospodaření s dechem
- Slovní zásoby = pasivní, aktivní percepce řeči
- Vyjadřovací pohotovosti
- Artikulační obratnosti
- Fonemického sluchu
- Kresby a grafomotoriky

**Diagnostika** - tvorbě individuálních výchovně vzdělávacích plánů předchází logopedická diagnostika. Opíráme se o závěry logopedického vyšetření.

Zásadním logopedickým požadavkem je úzká spolupráce s rodiči a intenzivní domácí příprava. K tomuto účelu mají děti zavedené logopedické sešity, do kterých jim asistentka lepí, vkládá a píše úkoly pro rodiče k domácímu procvičování. Konzultace s rodiči jsou

prováděny individuálně. Asistentka jim názorně předvádí správné provedení cviků a postavení mluvidel při vyvozování správných hlásek.

Přirozenou prevencí v oblasti vývoje jazyka a řeči tedy představuje především zajištění dobrého vzoru řeči, kladné citové vazby a přirozená výchova, především vlastní výchova řeči. Velmi vhodné je dětem předčítat z knih, kdy plynule artikulujeme a správně vyslovujeme, aby si správnou výslovnost odposlechlo.

**Děti integrované** - péče je zaměřena na reedukaci řečových nedostatků. Speciální péče je uskutečňována formou denní intenzivní, individuální práce s dítětem.

**Individuální integrace** - tato integrace probíhá na základě individuálního plánu, který vypracovává učitelka, ve spolupráci se SPC. Snažíme se, aby plánování vždy vycházelo z potřeb a zájmů dítěte.

### **Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

1. Vzdělávání dětí se SVP vychází z respektování individuálních potřeb a možností dítěte
2. Dítě se SVP je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností, nebo uplatnění a užívání svých práv, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.
3. Podpůrná opatření se dělí do pěti stupňů. První stupeň podpůrných opatření uplatňuje mateřská škola bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Takovým podpůrným opatřením je například plán pedagogické podpory (PLPP) a vypracovává jej obvykle třídní učitel dítěte. K uplatnění druhého až pátého stupně podpůrných opatření již mateřská škola potřebuje písemné doporučení ŠPZ, kterým bývá zejména speciálně pedagogické centrum (SPC) nebo pedagogicko -psychologická poradna (PPP).
4. Nabyde-li pedagog přesvědčení, že by svěřené dítě mohlo mít nárok na uplatňování podpůrných opatření, pak spolu s ředitelkou vyzvou rodiče ke konzultaci a doporučí kontaktovat SPC nebo PPP. V případě, že se skutečnost potvrdí, je velmi důležité a pro dítě zcela nezbytné, aby zákonný zástupce informoval a plně spolupracoval s mateřskou školou. Jedině včasná diagnostika a intervence, důsledná spolupráce mezi rodiči, dítětem a školou, povede k posunu v jeho vývoji.
5. Účele podpory vzdělávání dětí se SVP je plné zapojení a maximální možné využití vzdělávacího potenciálu s ohledem na individuální možnosti a schopnosti dítěte.
6. Mateřská škola realizuje vzdělávání dítěte se SVP, a to pomocí vytvoření individuálního vzdělávacího plánu (IVP), který sestaví odpovědný pedagog, na základě výše zmíněného doporučení SPC, nejdéle jeden měsíc po doporučení. IVP musí být schválen zákonným zástupcem. Není tedy podmínkou, aby IVP měly všechny děti se SVP, výchozí je doporučení SPC.
7. IVP směřuje k osvojování základních principů společenského soužití ve skupině dětí, pozitivního přijetí autority pedagoga a daného režimu v MŠ, ale především k maximální možné míře samostatnosti dítěte v oblasti sebeobsluhy. Další stanovení cílů (méně či více náročných) vyplývá zejména ze zhodnocení IVP (po šesti měsících), na jehož základě probíhá aktualizace IVP.
8. Součástí doporučení je výčet oblastí podpořených finančními prostředky, které mateřská škola pro dítě obdrží a je povinna je do určeného termínu vyčerpat a doložit správnost jejich využití.
9. MŠ využívá snížení počtu dětí a přítomnost asistenta pedagoga ve třídě, kde se vzdělává dítě se SVP, pokud je v doporučení SPC.

10. Vyhodnocení podmínek vzdělávání dětí se SVP – jako nejobtížnější vnímáme včasnou diagnostiku toho, že dítě, které do MŠ vstupuje, je dítě se SVP. Rodič má povědomí o inkluzi a o možnosti vzdělávání svého dítě v běžném školském zařízení, nikoli však o tom, že může – prostřednictvím ŠPZ – pro své dítě žádat podpůrná opatření – odmyslíme-li nyní fakt, že si rodiče nejsou mnohdy schopni uvědomit a připustit, že s jejich dítětem není něco v pořádku. Včasná diagnostika je zásadní zejména v personální podpoře asistenta pedagoga. Překážkou v poskytování podpůrných opatření pro děti se zdravotním postižením ve smyslu tělesného handicapu je, že mateřská škola není bezbariérová a nelze ani bezbariérovost zabezpečit – úzké chodby a především schodiště pro plošinu či schodez.

### **Podmínky vzdělávání dětí nadaných**

- Vychází ze stejných principů jak je uvedeno v odstavci výše, jelikož i děti nadané se řadí do skupiny dětí se SVP a postup při pomoci dítěti nadanému je rovněž odpovídající.
- Diagnostika dítěte nadaného je poněkud složitější, tudíž spíše dochází k rozvoji jednotlivých oblastí, pro které se zdá být dítě nadané, ale rovněž nesmí být opomíjeny oblasti, které například zaostávají.
- Sestaven je buď PLPP nebo IVP, na jejichž základě je dítě vzděláváno
- Vyhodnocení nedostatků v oblasti vzdělávání dětí nadaných – se vzdělávání dětí nadaných nemá naše mateřská škola prozatím zkušenost. Pokud se zdá být v některé oblasti dítě výjimečné, je mu věnována pozornost ve smyslu poskytování odpovídajících činností a úkolů, které jsou pro dítě atraktivní, zároveň však podporujeme i rozvoj ostatních oblastí a osobnostních rysů dítěte.

### **Vzdělávání dětí mladších 3 let**

Tyto děti jsou přijímány, pokud to kapacita umožňuje. Děti jsou většinou citově vázány na rodiče, a proto je potřeba dbát na dostatečný adaptační režim. Pozitivní přínos pro takto malé děti je ten fakt, že ve školce mají většinou staršího sourozence. Vzhledem k dosavadnímu věkovému složení přijímaných dětí nesplňuje naše MŠ všechny podmínky ke vzdělávání dětí mladších tří let. Při vzdělávání takových dětí převažují spontánní činnosti nad řízenými a důraz klademe na volnou hru. V průběhu ročního období se tyto děti formou písniček a říkadel seznamují s prostředím MŠ. Poznávají nové kamarády, učitelky a ostatní pracovníky školy. Jsou vedeny k citové samostatnosti formou her, které je vedou k ohleduplnosti k druhému, k půjčování hraček, střídání se u hraček a pomáhat druhým. Postupně se účastní činností, které souvisejí s denním režimem. Zdokonalují si jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti stolování, oblékání a úklidu. Hračky a pomůcky pro tyto děti jsou umístěny ve spodních příčkách polic a skříní. Drobný materiál je umístěn mimo dosah těchto dětí, stejně jako pomůcky, které jsou pro ně nebezpečné. Ty jsou pak uloženy tak, aby k nim takto malé děti neměly přístup. Pro tyto děti doplňujeme do třídy vhodné hračky, leporela, jednoduché puzzle, pexesa a zajímavý poutavý obrázkový materiál.

### **Individuální vzdělávání**

Individuální vzdělávání dítěte podle § 34b, školského zákona Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že

bude individuálně vzděláváno. Má-li být dítě individuálně vzděláváno převážnou část školního roku, je zákonný zástupce dítěte povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno řediteli mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání. Ředitel mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání; způsob a termíny ověření, včetně náhradních termínů, stanoví školní řád tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Ředitel mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte:

- Pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu.
- Pokud dítě neprojeví rozvoj dovedností a znalostí Odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek.

Po ukončení individuálního vzdělávání dítěte podle odstavce 5 nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte, s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek podle § 16 odst. 2 písm. d) a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

## **Charakteristika vzdělávacího programu**

### **Představení programu, filozofie školy**

Mateřská škola pracuje podle vzdělávacího programu „Pojďme spolu teď, objevovat svět“. Program je zaměřený na ekologickou výchovu. Vycházíme z přirozeného prostředí krásné kopcovité krajiny Hostýnských vrchů, v níž se mateřská škola nachází. Snažíme se využívat přirozené touhy dětí po poznání okolního světa v širších souvislostech, podněcovat v dětech radost z objevování všeho nového.

Navazujeme na rodinnou výchovu a rozvíjíme samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, vytváříme atmosféru založenou na porozumění, bezpodmínečném přijetí dítěte, uznání a empatickém naslouchání. Podporujeme smysl pro kamarádství, soucitění a vzájemnou spolupráci mezi dětmi. Vedeme děti k otevřené komunikaci, učíme je vztahům a postojům k různým problémům života, uvědomění si účasti vlastní osoby na možnosti jejich řešení, vedeme je k respektování domluvených pravidel, protože i naše společnost stojí na určitých obecně uznávaných pravidlech.

Úsilím pedagogů je vést děti k citlivému vnímání okolní přírody, utvářet pozitivní vztah k přírodě a ke svému okolí, uvědomovat si, jak je pro nás příroda důležitá. Program je sestaven tak, aby se prvky ekologické výchovy prolínaly celým výchovným působením.

## **Vzdělávací cíle a záměry**

### **Cílem vzdělávacího programu je:**

- výchova dětí k ochraně životního prostředí.
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

### **Záměrem našich pedagogů je:**

- vytvořit u dětí základní hygienické a sociálně-kulturní dovednosti a návyky ve vztahu k životnímu prostředí
- vytvořit u dětí kladný citový vztah k přírodě i k lidem
- poskytnout dětem základní poznatky o správném a nesprávném vztahu a chování člověka k přírodě
- individuálně přistupovat ke každému dítěti
- vedení dětí k samostatnému rozhodování, k volbě, k odpovědnosti

ŠVP je rozdělen do pěti integrovaných bloků. V prvním integrovaném bloku se soustředíme na adaptaci nově přichozích dětí a stanovení si pravidel v mateřské škole a další čtyři integrované bloky jsou rozdělené podle ročního období. Integrované bloky vycházejí tematicky z přírody (z posloupnosti jednotlivých ročních období, z jejich charakteristických znaků) i ze společnosti a dění v ní. Obsahuje seznamování dětí se skutečnostmi a oslavami významných dní v naší společnosti, které jsou pro ně obvyklé a typické.

### **Prostředky, které uplatňujeme k dosahování cílů:**

Základním prostředkem výchovně vzdělávací práce je hra, prostřednictvím které se dítě předškolního věku nejefektivněji, nejpřirozeněji a nejlépe učí.

### **Při naší práci uplatňujeme tyto formy:**

Formy vzdělávání:

- spontánní aktivity
- řízené aktivity (didakticky cílená činnost) přímo i nepřímo motivované učitelkou

Organizační formy vzdělávání:

- individuální
- skupinové
- hromadné

Vzdělávání uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích během celého dne a dbáme na vzájemnou provázanost a vyvážený poměr všech aktivit.

- smyslové vnímání
- prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi (činnosti na základě přímých zážitků podporující dětskou zvědavost, potřebu objevovat, podněcující radost z učení, získávání nových zkušeností a ovládnutí dalších dovedností)
- situační učení (je založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky pro lepší chápání souvislostí)
- spontánní sociální učení (je založené na principu přirozené nápodoby)

K nejcennějším metodám, jimiž se děti seznamují s okolní přírodou, je přímé pozorování rostlin a zvířat při vycházkách, v zahradě, na louce, v lese, u potoka. Děti zde přicházejí do bezprostředního styku s okolní přírodou, zjišťují její vlastnosti svými smysly, svou pracovní zkušeností. Vycházky umožňují dětem seznámení s přírodními objekty v jejich skutečném prostředí. Pozorování pozitivních i negativních zásahů člověka do přírody napomáhá utváření správného vztahu k životnímu prostředí, k jeho ochraně a tvorbě. Při vycházkách jsou děti nenásilně vedeny k prevenci znečišťování půdy a vzduchu. Vycházky dávají možnost spojení ekologické zájmové činnosti s činnostmi ostatními – např. výtvarnými, společensky prospěšnými (úprava okolí studánky, části lesa...). Přitažlivost vycházek zvyšuje i spojení s hrou, různými soutěžemi či závody. Vycházky jsou vhodné pro podněcování samostatnosti, aktivity a tvořivosti. Jsou základní metodou bezprostředního, názorného poznávání přírody v jednotlivých ročních obdobích. Pozorování je možno doplnit případnými experimenty s přírodninami (sníh, voda...). Dalšími metodami práce s dětmi jsou didakticky zacílené činnosti, spontánní i záměrné učení, situační učení, rozvíjení komunikace a spolupráce mezi dětmi v rámci sociálního učení. A v neposlední řadě využití nadstandardních aktivit – např. plavecký výcvik, výlety a společenské akce, při kterých se děti učí chovat adekvátně ve společnosti, vnímají okolí a prožitky a odnášejí si cenné zkušenosti.

## **Prostředky plnění cílů**

Jedním ze základních prostředků k naplnění cílů vzdělávacího programu je zajištění bezprostředního kontaktu s přírodou, protože příroda sama je tím nejlepším edukačním nástrojem. V tomto ohledu je důležitá zejména pečlivá příprava, tvořivost a fantazie jednotlivých pedagogů. Cílem je využití prakticky nekonečných možností, které jim příroda nabízí k motivaci dětí.

Mezi další prostředky naplnění cílů vzdělávacího programu patří:

- vytváření ovzduší vzájemné důvěry, pomoci a spolupráce
- stanovení a dodržování pravidel slušného chování
- budování dobré úrovně a pověsti školy
- propojení vzdělávacích procesů základní a mateřské školy

- předcházení negativnímu chování dětí

K naplňování vzdělávacího programu dochází prakticky během celého pobytu dítěte v mateřské škole. Přispívá k tomu mnoho faktorů, zejména přístup učitelek, skladba činností nebo např. celkové klima mateřské školy.

# **Vzdělávací obsah**

ŠVP PV je rozčleněn do 5 integrovaných bloků podle ročního období:

1. Integrovaný blok VÍTÁME TĚ VE ŠKOLCE (září)
2. Integrovaný blok BARVÍME STROMY (září, říjen, listopad)
3. Integrovaný blok STAVÍME SNĚHULÁKA (listopad, prosinec, leden, únor)
4. Integrovaný blok PROBOUZÍME KVĚTINKY (březen, duben, květen)
5. Integrovaný blok OHŘÍVÁME VODU KE KOUPÁNÍ (květen, červen)

V každém bloku jsou zařazeny podtémata, které pedagogové mohou obměňovat podle aktuální situace.

## **Integrovaný blok VÍTÁME TĚ VE ŠKOLCE (září)**

**Září klepe na vrátka,  
připravte se, dětiátka.  
Otevřou se dveře školky,  
vítáme vás, kluci, holky.  
Pojďte si sem s námi hrát,  
učit se a povídat,  
ať se vám tu pěkně daří,  
celý rok a nejen v září.**

Cílem tohoto integrovaného bloku je adaptace nově příchozích dětí. Seznámit děti s prostředím mateřské školy a jejím denním režimem. Přistupovat k dětem individuálně, nenutit je do činností, ale nastavit jasně daná pravidla, které všichni musí dodržovat. Zapojovat všechny děti do kolektivu tak, aby se nikdo necítil ostrčený nebo méněcenný. Navazovat vztahy s ostatními dětmi. Nebát se požádat o pomoc dospělého nebo staršího kamaráda. Respektovat názor druhých a nebát se vyjádřit svůj názor. Umět si navzájem pomáhat, umět se podělit s ostatními a uklízet hračky na své místo.

### **Dílčí témata, okruhy:**

1. Školka otvírá vrátka
2. Kamarádi ze školky
3. Kde bydlím

### **Klíčové kompetence:**

#### **Kompetence k učení**

- Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

### Kompetence k řešení problémů

- Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

### Komunikativní kompetence

- Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- Domlouvá se slovy i gesty, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

### Sociální a personální kompetence

- Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- Je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

### Činnostní a občanské kompetence

- Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- Zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje; je otevřený aktuálnímu dění
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

- Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

## **Vzdělávací oblasti**

### **Dítě a jeho tělo**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj psychické a fyzické zdatnosti
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- Činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí)
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami a pomůckami

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- Nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- Omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitosti k pracovním úkonům

### **Dítě a jeho psychika**

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

Jazyk a řeč

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

## Sebepojetí, city a vůle

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Spontánní hra
- Hry na téma přátelství
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Rozhodovat o svých činnostech
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- Málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- Nedostatek příležitosti k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- Nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- Málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- Nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění

### **Dítě a ten druhý**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- Rozvoj interaktivních a komunikačních dovedností verbálních i neverbálních
- Schopnost žít ve společenství ostatních lidí
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Vědět, jak se chovat při setkání s cizími lidmi
- Učit se respektovat jeden druhého
- Společenské hry
- Společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Každodenní rozhovory mezi dětmi a dospělými
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Naslouchat druhým a rozvíjet pozitivní vztahy mezi kamarády

- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- Komunikovat s druhým dítětem a navazovat přátelství
- Umět se chovat ke svým blízkým

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- Příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- Nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- Autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem

### **Dítě a společnost**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluutváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Aktivitty vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- Společenské hry
- Skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i dětmi
  - Zdravit známé děti i dospělé
  - Rozloučit se
  - Poprosit, poděkovat
  - Vztít si slovo až když druhý domluví
  - Požádat o pomoc
  - Vyslechnout sdělení
  - Uposlechnout pokyn
- Pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat

- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů)

- Přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- Nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdravého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod..)
- Příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují
- Ironizování a znevažování úsilí dítěte

### **Dítě a svět**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Aktivitu zaměřenou k získávání praktické orientace v obci (vycházky do okolí, návštěvy důležitých institucí a budov)
- Kognitivní činnosti
  - Kladení otázek a hledání odpovědí
  - Diskuze nad problémem,
  - Vyprávění
  - Poslech
  - Objevování

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i v mateřské škole opakují
- Chovat se přiměřeně bezpečně doma i na veřejnosti

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatečné a nepřiměřené informace
- Nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky
- Jednotvárná málo rozmanitá nabídka činností
- Málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí

### **Charakteristika podtémat:**

#### 1. Školka otvírá vrátka

Hravou formou a pomocí vedeného rozhovoru s názornými ukázkami děti obeznámit s pravidly a bezpečným chováním v prostředí mateřské školy a na školní zahradě. Co nejvíce usnadnit adaptaci na prostředí a kladně děti motivovat k pravidelnému navštěvování MŠ.

#### 2. Kamarádi ze školky

Podporovat dětská přátelství v nově vzniklém kolektivu třídy. Vést děti k zapamatování si jmen ostatních dětí. Vést děti k respektu a ohleduplnosti ostatních dětí i dospělých. Navodit dobré vztahy dítěte k ostatním dětem ve třídě i k oběma učitelkám a personálu mateřské školy. Chápat, že každý člověk je jiný a každý je šikovný na něco jiného.

#### 3. Kde bydlím

Rozvíjet u dětí povědomí, kde bydlí, zda bydlí v rodinném domě či bytě. Poznat rozdíl mezi městem a vesnicí, znát přilehlé obce a důležitá města. Znat název vesnice /města, kde bydlím. Vědět, kde se nachází důležité budovy (obchod, pošta, škola, obecní úřad apod.)

## **Integrovaný blok BARVÍME STROMY (říjen, listopad)**

**Vítr se ve větvičkách pohoupává  
a potichoučku šumí tráva.  
Nebe je plné obláčků  
a škola zase školáčků.**

**Stromy už odkládají letní šat,  
Teď budou dlouho, dlouho spát.  
Tak dobrou noc jim popřejeme  
a za kamny se ohřejeme.**

Uvědomovat si důležitost a význam svého okolí. Pozorovat a umět rozpoznávat změny v přírodě a změny počasí. Rozvíjet pozitivní vztahy k přírodě i k lidem ve svém okolí. Vést děti ke zdravému životnímu stylu, dbát na čistotu, základy sebeobsluhy, jak se chránit před onemocněním – správná životospráva, dostatek ovoce a zeleniny, dodržovat pitný režim.

### **Dílčí témata, okruhy:**

1. Plody na zahrádce
2. Co nám podzim uvařil
3. Podzim – charakteristické rysy
4. Dešťové kapičky
5. Vyletěl si pyšný drak
6. Dýňování
7. Kam se ptáčky poděli

### **Klíčové kompetence**

#### Kompetence k učení

- Má elementární poznatky o přírodě, která děti obklopuje o její rozmanitosti a proměnách
- Orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- Soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje
- Učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění
- Uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení

#### Kompetence k řešení problémů

- Řeší problémy, na které stačí

- Známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého
- Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

#### Komunikativní kompetence

- V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými
- Chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

#### Sociální a personální kompetence

- Samostatně rozhoduje o svých činnostech
- Umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

#### Činnostní a občanské kompetence

- Chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých
- Chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

### **Vzdělávací oblasti**

#### **Dítě a jeho tělo**

##### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Mít rád své vlastní tělo
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Uvědomovat si pohyb svého těla
- Rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé a jemné motoriky "
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

##### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- Manipulační činnosti s jednoduchými předměty
- Zdravotně zaměřené cviky, dechová a relaxační cvičení
- Práce s přírodním materiálem
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Koordinovat lokomoci
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat koordinaci ruky a oka
- Zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami)
- Zacházet s výtvarným materiálem (např. nůžkami, papírem, lepidlem, tužkami, modelovací hmotou apod.)
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- Pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji
- Znat základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- Zacházet s jednoduchými hudebními nástroji

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku apod.)
- Nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- Nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí orgán, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

### **Dítě a jeho psychika**

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city a vůle

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- Získání relativní citové samostatnosti

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
  - vyprávění zážitků, příběhů
  - vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie
  - sdělování slyšeného druhým
- Konkrétní operace s materiálem
  - Třídění
  - Přiřazování
  - Uspořádání
  - Odhad
  - Porovnávání
- Činnosti zaměřené k seznamování s elementárními číselnými a matematickými pojmy, jejich symbolikou a jejich smysluplné praktické aplikaci
  - číselná řada
  - číslice
  - základní geometrické tvary
  - množství
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- Záměrné pozorování, čím se mezi sebou lidé liší a v čem jsou si podobní
- Činnosti vedoucí k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Prohlížení a „čtení“ knížek
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Chápat základní a číselné matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
  - Porovnávat
  - Uspořádávat
  - třídit soubory předmětů podle určitého pravidla
  - orientovat se v elementárním počtu cca do šesti

- Uvědomovat si své možnosti i limity (své silné a slabé stránky)
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Porozumět slyšenému
- Naučit se z paměti krátké texty
- Sledovat a vyprávět pohádku, příběh
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Špatný jazykový vzor
- Nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení
- Převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- Spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnosti individuálním tempem, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- Omezený přístup ke knížkám

### **Dítě a ten druhý**

#### Díleč vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Aktivita podporující sbližování dětí
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí v mateřské škole
  - Prostor
  - vztahy mezi dětmi i dospělými
  - kamarádi
- Dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a ponaučením

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování v mateřské škole, na veřejnosti a dodržovat herní pravidla
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, rozdělit si úkol s jiným dítětem

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Manipulace dítěte tzv. Pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- Prostor, který nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- Nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému

- Nedodržování přijatých pravidel
- Špatný vzor

## **Dítě a společnost**

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) přináležet k tomuto společenství a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj společenského i estetického vkusu

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Aktivitu přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- Práce ve skupinách či dvojicích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
  - Kreslit
  - Malovat
  - Modelovat
  - Konstruovat
  - Tvořit z papíru
  - Tvořit a vyrábět z různých materiálů a přírodninami
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

## **Dítě a svět**

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Vytváření elementárního povědomí o širším, přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Poznávání a střídání ročních období
- Uvědomování si sounáležitosti se světem

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů
- Vycházky do okolí, získání orientace v obci
- Grafomotorická cvičení
- Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi
  - Praktické pokusy
  - Zkoumání
  - Manipulace s různými materiály a surovinami
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystému (les, louka, rybník apod.)
- Ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí
  - Dbát o pořádek a čistotu
  - Nakládat vhodným způsobem s odpady
  - Spoluvytvářet pohodu prostředí
  - Chránit přírodu v okolí a živočichy v okolí

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- Užívání abstraktních pojmů
- Předávání hotových poznatků
- Špatný příklad dospělých
  - Chování ohrožující životní prostředí
  - Neekologické postoje
  - Xenofobní chování
  - Lhostejnost k problémům kolem sebe
  - Neochota podílet se na řešení problémů

## **Charakteristika podtémat:**

### **1. Plody na zahrádce**

Rozlišování ovoce a zeleniny podle původu růstu. Seznámení s různými druhy zeleniny a s polními plodinami. Rozlišovat, jaké plodiny pěstujeme a jaké mají další využití. Pojmenování ovocných stromů.

### **2. Co nám podzim uvařil**

Pomocí smyslů dokázat rozlišit druhy ovoce. Během procházek pozorovat, kde a jaké ovoce roste, jak vypadá, když je zralé a zdravé a jak ho správně sklízet. Co s ovocem můžeme udělat (kompot, marmeláda, na koláč apod.). Jaké další plody rostou na stromech (kaštiny, bukvice, žaludy apod.), jejich využití a tvoření z nich.

### **3. Podzim – charakteristické rysy**

Charakterizování změn v přírodě souvisejících se změnou ročních dob. Vycházky do podzimního lesa, vytváření obrazců a staveb z přírodnin v lese. Pozorování a míchání barev. Různými technikami ztvárnit podzimní přírodu a její půvab. Vnímání změn počasí v souvislosti se střídáním ročních období. Jak vzniká vítr a déšť. Výroba draků z různých materiálů a pomocí různých výtvarných technik.

### **4. Dešťové kapičky**

Charakterizování změn počasí, pozorování deště. Seznámení s koloběhem vody, s významem vody pro přírodu a vše živé. Pokusy s vodou, seznámení s netradičními výtvarnými technikami. K čemu vodu všemu potřebujeme. Připomenout dětem, že se nemá plýtvat s vodou.

### **5. Vyletěl si pyšný drak**

Charakterizování změn počasí, pozorování větru. Pouštění draka.

### **6. Dýňování**

Seznámení s českou tradicí památky zesnulých (dušičky), důstojností tohoto svátku. Také se světovou tradicí Halloween, výroba dýňových strašidýlek, tradice koledování.

### **7. Kam se ptáčci poděli**

Odlet ptáků do teplých krajín. Jak můžeme pomoci ptáčkům, kteří zůstávají přes zimu v České republice. Výroba dobrot pro ptáčky.

## **Integrovaný blok STAVÍME SNĚHULÁKA (prosinec, leden, únor)**

**Mrzne, sněží, to to zebe,  
hodně sněhu spadlo z nebe,  
ptáčkové teď starost mají,  
jak potravu obstarají.  
Kde jsou v domě hodná dítka,  
dávají jim do krmítka, trochu zrní,  
trochu máčku at' si dají do zobáčku.**

Cílem tohoto integrovaného bloku je utvářet vztah k zimním sportům, hry dětí se sněhem, na sněhu i ledu. Objevovat vlastnosti sněhu a ledu. Posilovat vztah ke všem zvířátkům jednoduchou péčí o ně ve svém okolí. Obeznámit děti s časem adventu a tradicemi, které jsou s adventem spojené.

### **Dílčí témata, okruhy:**

1. Martin přijíždí na bílém koni
2. Co si v zimě obleču
3. Brzy přijde Mikuláš
4. Brzy budou Vánoce
5. Tři Králové
6. Zima – charakteristické rysy
7. Zimní sporty
8. Moje tělo a zdraví
9. Ptáčci v zimě
10. Přichází karneval
11. Z pohádky do pohádky
12. Co děláme celý den

### **Klíčové kompetence**

#### **Kompetence k učení**

- Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- Má elementární poznatky o světě kultury, který děti obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- Orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

#### **Kompetence k řešení problémů**

- Problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje
- Spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací
- Hledá různé možnosti a varianty řešení problémů; využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

#### **Komunikativní kompetence**

- Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

### Sociální a personální kompetence

- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích
- Nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

### Činnostní a občanské kompetence

- Svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

## **Vzdělávací oblasti**

### **Dítě a jeho tělo**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- Ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- Hry ve sněhu
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové činnosti
- Spontánní hra

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci období zpravidla dokáže)

- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc
- Zacházet se sportovním náčiním a nářadím

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech
- Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- Neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- Nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí

### Dítě a jeho psychika

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city a vůle

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Vytváření základů pro práci s informacemi
- Rozvoj schopností sebeovládání

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Samostatný slovní projev na určité téma
- Přednes
- Recitace
- Zpěv
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- Cvičení organizačních dovedností
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Sledovat očima zleva doprava
- Chápat slovní vtip a humor
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Chápat elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, rané, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok, dny v týdnu)
- Orientovat se v prostoru i v rovině
- Částečně se orientovat v čase
- Chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků
- Zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby apod.)
- Zorganizovat hru
- Naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- Příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- Málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- Nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- Málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování

### **Dítě a ten druhý**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Osvojení si elementárních poznatků a schopností a dovedností důležitých pro rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Kooperativní činnosti ve dvojicích nebo ve skupinkách

- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- Příliš časté vystupování pedagoga v roli soudce

### **Dítě a společnost**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní)
- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

#### Očekávané výstupy

- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i dětem bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- Nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi
- Přehlížení nežádoucího chování některých dětí
- Schématické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku

### Dítě a svět

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Praktické užívání hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- Práce s literárními texty, obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárním dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná

## **Charakteristika podtémat**

### **1. Martin přijíždí na bílém koni**

Seznámit děti, jejich rodiče i širší veřejnost obyvatel města s lidovými tradicemi spojenými se změnami ročních období, v tomto případě s příchodem zimy - příjezdem Svatého Martina na bílém koni. Využít toto období ke slovním a hudebním hrám, nabízet dětem hudební aktivity tematicky zaměřené na období přicházející zimy a tradic spojených s tímto ročním obdobím.

### **2. Co si v zimě obleču**

Pozorování změn počasí, seznamovat se s čísly na teploměru, porovnávat je. Učit se rozlišovat oblečení (letní x zimní) a přizpůsobovat jej při oblékání na pobyt venku.

### **3. Brzy přijde Mikuláš**

Příprava dětí na sváteční atmosféru a příchod sv. Mikuláše s doprovodem. Výzdobou třídy, nácvikem básní a písní, zpříjemnit čekání na Mikuláše. Vést děti k zamyšlení se nad svým chováním v průběhu roku. Překonat strach a obavy z neznámého a nadpřirozeného. Podpořit děti k vyjádření svých pocitů, dokázat komunikovat s neznámou a pro ně nadpřirozenou bytostí.

### **4. Brzy budou Vánoce**

Vytvořit ve třídě příjemnou vánoční atmosféru. Vést s dětmi rozhovor, jak probíhají Vánoce u nich doma. Zpěv koled a nácvik vánočního pásma k vystoupení na Mikulášském jarmarku. Pečení a zdobení perníčků, zdobení stromečku, výroba vánočních přáníček. Praktické vyzkoušení vánočních tradic.

### **5. Tři Králové**

Lidově zvaný svátek Tří králů se slaví na památku křtu Ježíše Krista (v daleké Izraeli v řece Jordán). Šestý leden je dnem, kdy si tento svátek připomínáme a svěť se voda, kadidlo a křída. Svěcení těchto předmětů můžeme vidět v římskokatolickém kostele ještě v dnešní době. Voda svou kouzelnou mocí chrání obydlí před ohněm a pomáhá uzdravovat. Křída měla ochraňovat od zlých duchů. Svěcenou křidu používají Tři králové při kolední obchůzce. Na každé dveře psali nápis K + M + B.

### **6. Zima – charakteristické rysy**

Vědět, co si v zimě obleču. Rozlišit oblečení na zimu a na léto. Kreativní tvoření z papíru, malba vodovými barvami, temperovými barvami, tuší. Využívat netradiční techniky.

### **7. Zimní sporty**

Vhodnými aktivitami děti vést k zimním hrám ve sněhu. Využití sportovního náčiní (boby, lopaty). Podporovat děti v kreativních činnostech se sněhem – stavba sněhuláka, iglů, koulování, otiskování svých stop a různých předmětů. Vhodnými aktivitami vést děti k zimním sportům. Pojmenovat sportovní náčiní. Dbát na bezpečnost při zimních sportech. Přiblížení pojmu zimní olympijské hry a sportů, které jsou jejich součástí.

## 8. Moje tělo a zdraví

Hravými činnostmi děti obeznámit s částmi lidského těla, některých orgánů a se základními životními funkcemi (srdeční činnost, dýchání, trávení, myšlení). Pomocí prožitků děti naučit základní smysly (zrak, chuť, čich, hmat, sluch). Vštěpovat dětem důležitost a podstatu zdraví, jeho prevence a péče o tělo. Co dělat, když nás něco bolí. Utváření povědomí o rozdělní na ovoce a zeleninu. Úloha vitamínů pro naše tělo. Rozlišovat zdravé a nezdravé potraviny.

## 9. Ptáčci v zimě

Poznat a pojmenovat zvířátka. Rozeznat kdo chodí ke krmelci a kdo létá ke krmítku. Vědět, jak můžeme zvířátkům v zimě pomoci. Poznávat zvířecí stopy ve sněhu. Vědět, které zvířátka přes zimu spí.

## 10. Přichází karneval

Příprava na školní karneval. Výroba masek a vyjádření jeho charakteru. Pomocí různých výtvarných technik vyjádřit barevnost, veselost, lehkost, dovádivost a uvolněnost z karnevalových radovánek.

## 11. Z pohádky do pohádky

Vést děti k soustředěnému naslouchání předčítaného textu, k vyprávění základních jednoduchých klasických pohádek. Rozvíjení jazykových a komunikačních schopností, slovní zásoby a gramaticky správného vyjadřování. Rozeznat dobro a zlo, špatné a správné chování.

## 12. Co děláme celý den

Základní chápání časoprostoru – rozdělení roku na roční období, měsíce, dny v týdnu. Chápat časové pojmy ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc. Přiřadit jednotlivé činnosti k časovým úsekům. Osvojit si termíny včera, dnes a zítra.

## **Integrovaný blok PROBOUZÍME KVĚTINKY (březen, duben, květen)**

Přišlo jaro se sluníčkem,  
zem otvírá zlatým klíčkem.

Všechno se raduje, zpívá a notuje, jaro vítá.

První roste sněženka, malá bílá květinka.

Druhý zase petrklíček, nese s sebou zlatý klíček.

Fialinka voňavá hezkou vůni rozdává.

Pampeliška strapatá, celá je jak ze zlata.

Cílem tohoto integrovaného bloku všimnout si změn v přírodě, krás přírody probouzejícího se jara, získávat vztah ke zvířatům a k jejich mláďatům. Pečovat o pohybovou dovednost dětí, správné držení těla, obohacovat život dětí o radostné zážitky z pohybu. Seznamovat děti s lidovými zvyky a tradicemi jara. Společně se podílet na přípravě besídky ke Dni matek.

### **Dílčí témata, okruhy:**

1. Hádej, čím jsem
2. Zimo, zimo, táhni pryč
3. Zahrádka se probouzí
4. Život v trávě
5. Domácí zvířata a jejich mláďata
6. Chystáme se do školy
7. Barevné dny
8. Den Země
9. Čarodějnice
10. Moje rodina
11. Maminka má svátek
12. U rybníka

### **Klíčové kompetence:**

#### Kompetence k učení

- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje
- Chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí
- Poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo 7

#### Kompetence k řešení problémů

- Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů
- Pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

### Komunikativní kompetence

- Ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- Má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

### Sociální a personální kompetence

- Přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- Dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

### Činnostní a občanské kompetence

- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

## **Vzdělávací oblasti:**

### **Dítě a jeho tělo:**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- Rozvoj hrubé motoriky
- Koordinace ruky a oka
- Rozvoj a užívání všech smyslů

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Zdravotně zaměřené činnosti
  - Vyrovnávací
  - Protahovací
  - Uvolňovací
  - Dechová
  - Relaxační cvičení
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
  - Starat se o osobní hygienu
  - Přijímat stravu a tekutinu
  - Umět stolovat
  - Postarat se o sebe a své osobní věci
  - Oblékat se, svlékat a obouvat
- Zacházet s drobnými nástroji, výtvarnými pomůckami a materiály

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- Nedostatečně připravené prostředí
- Nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností

### **Dítě a jeho psychika**

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

- Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city a vůle

### Dílčí vzdělávací nabídka (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel a písmen
- Komentování zážitků aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Motivována manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s obrazovým materiálem)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, obrazce, symboly)
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Výlety do okolí
- Hry na téma rodiny

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- Poznat napsané své jméno
- Poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.)
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném a cizím prostředí
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Prostředí komunikačně chudé
- Časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů
- Převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- Nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- Stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí

- Nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)

## **Dítě a ten druhý**

### Dílčí vzdělávací nabídka (co pedagog u dítěte podporuje)

- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole apod.)

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí a výtvarné hry
- Aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého
  - Obhajovat svůj postoj nebo názor
  - Respektovat jiný postoj či názor
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- Časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- Nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- Nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem

## **Dítě a společnost**

### Dílčí vzdělávací nabídka (co pedagog u dítěte podporuje)

- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- Rozvoj společenského i estetického vstupu

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Aktivitu přibližující dítěti svět kultury a umění umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu
- Návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- Potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti

### **Dítě a svět**

#### Dílčí vzdělávací nabídka (co pedagog u dítěte podporuje)

- Poznávání jiných kultur
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou i neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
  - Příroda živá i neživá
  - Přírodní jevy a děje

- Rostliny
- Živočichové
- Krajina a její ráz
- Podnebí
- Počasí
- Roční období

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- Uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

### **Charakteristika podtémat**

#### 1. Hádej, čím jsem

Seznámit se s profesemi dospělých. Zapojit se v reálném životě do profesí (např. příprava pokrmů jako paní kuchařka, úklid třídy jako paní uklízečka, návštěva pošty a posílání dopisu apod.) se kterými se děti běžně setkávají. Naučit děti k úctě ke každému povolání a chápání zaměstnání jako součástí života, která přináší člověku nejen finanční zajištění, ale také pozitivní náplň všedních dnů a tím již v útlém věku předcházet negativnímu přístupu k práci.

#### 2. Zimo, zimo, táhni pryč

Vynášení Moreny je zvyk, který zakončuje zimu. Zvyk se proto zpravidla odehrává o Smrtné neděli. Někdy se však provádí i na Družebnou nebo Květnou neděli. Tento slovanský zvyk se dodnes traduje na Moravě, tak je důležité seznámit se s ním. Po vynesení Morena začalo vítání jara. Lidé si podle tradic uříznou narašené větvičky, ozdobí je barevnými stuhami a se zpěvem je pak odnesou zpět do vesnice. Akce je završena koledováním, zpíváním, říkadly, štědrou hostinou a taneční zábavou.

#### 3. Zahrádka se probouzí

Chápat toto období jako loučení se se zimou. Činnosti spojené s jarem. Objevování jarních květin při vycházkách po okolí, pojmenovávání rostlin, všimnout si detailů. Pozorovat zahrady a louku. Malovat výkresy s jarní tematikou.

#### 4. Život v trávě

Zaměřit se na svět hmyzu. Chápat že i hmyz je pro nás moc důležitý a nezabíjet ho jen proto, že my jsme větší a silnější. Využívat různých výtvarných technik. Pozorování hmyzu v trávě. Přiblížit dětem, jak vzniká med.

## 5. Domácí zvířata a jejich mláďata

V období jara přichází na svět plno mláďat rozličných druhů zvířat. Umět pojmenovat dospělé jedince i jejich mláďátka. Znat domácí, lesní i cizokrajná zvířata, umět je rozlišovat a pojmenovat.

## 6. Chystáme se do školy

Příprava dětí předškolního věku k zápisu do první třídy základní školy. Procvičování dovedností, které by předškoláci měli umět. Znat své národnosti, vyjmenovat členy rodiny, napočítat alespoň do deseti, rozeznat rozšířené spektrum barev, poznat písmena ve svém jméně, mít dostatečně rozvinutou grafomotoriku, správný úchop tužky, rozlišování geometrických tvarů, prostorová orientace atd.

## 7. Projekt - Barevné dny (Pašijový týden)

Navodit ve třídě příjemnou atmosféru pomocí barevné výzdoby, na které se aktivně podílejí děti. Vysvětlit si s dětmi jak tento projekt vznikl, co k němu náleží za tradice a zvyklosti – pojmenování dnů (Modré pondělí, Šedivé úterý, Škaredá středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Boží hod velikonoční, Velikonoční pondělí), pletení tatur, pečení beránka, malování kraslic.

## 8. Velikonoce

Velikonoční tradice, které povětšinou mají náboženský či jinak symbolický význam, se na našem území dodržují již odedávna. Ačkoliv některé dnes nejsou již tak oblíbené jako v minulosti, mnoho z nich si našlo cestu i do moderních domácností. Především na vesnicích se pak stále dodržují staré lidové obyčeje, které i dnes dodávají svátkům jara tu pravou atmosféru. Seznámení s tradicemi velikonočních svátků – pašijový týden, řehtačky a klapačky, velikonoční pečení (jidáše, mazanec, velikonoční beránek), barvení kraslic, pletení pomlázek a koledování, polévání vodou, vysévání obilí ad.

## 8. Den Země

Vysvětlit dětem, co je třídění odpadu a proč je pro nás třídění tak důležité. Co nejčastěji třídíme. Využívat starý materiál, který už nepotřebujeme k tvoření. Přiblížit dětem smysl recyklace.

## 9. Čarodějnice

Pálení čarodějnic, známe jako filipojakubská noc, má své kořeny v pohanských tradicích, zejména v keltském svátku Beltain, který oslavoval příchod léta a plodnosti. Tento svátek se slavil na přelomu zimy a jara, kdy lidé zapalovali ohně, aby očistili své domovy a odháněli zlé duchy a nemoci.

## 10. Moje rodina

Znat členy úzkého rodinného okruhu (rodiče, sourozenci, prarodiče) i ostatní členy rodiny (tety, strýcové, bratrance, sestřenice,...). Vážít si svého domova a sounáležitosti s rodinou. Pomáhat s péčí o domov a podílet se na vytváření hodnot uvnitř rodiny.

## 11. Maminka má svátek

Připravit se s dětmi na vystoupení pro maminky, barevně a svátečně připravit třídu vlastními

výrobky, kdy děti získávají pocit sounáležitosti a důležitosti. Radostné prožívání oslavy Dne matek, kde se děti aktivně podílejí v pásmu básní a písní.

## 12. U rybníka

Seznámení se s rostlinami a živočichy, kteří jsou závislí na vodě, nebo v ní přímo žijí.  
Pozorování ekosystému vodní plochy (ryby, vodní ptactvo, hmyz, rostliny pokrývající břeh vody).

## **Integrovaný blok OHŘÍVÁME VODU KE KOUPÁNÍ (červen, červenec, srpen)**

Cupy – hupy,  
pravda je to,  
po jaru, že máme léto.  
Slunko hřeje, slunko pálí,  
Ani chvilku nezahlí,  
Všude smíchu je a ruchu  
- léto přišlo!  
Hejsa! Chuchu!

Cílem tohoto integrovaného bloku je využívat široké nabídky činností v letním období, naučit se, jak radostně prožívat léto, jak sportovat, jak si hrát v přírodě, jak ji chápat a chránit. Pochopit důležitost ochrany svého zdraví, zdravě se stravovat, dodržovat pitný režim, odpočinek a umět relaxovat. Rozvíjet tvořivost, představivost a fantazii dětí, podporovat soustředění a koncentraci na jednu činnost, naučit se souvisle vyprávět o svých zážitcích. Přiměřeným způsobem vštěpovat dětem zásady bezpečného jednání a ochrany zdraví. Vést děti k tomu, aby dokázaly samy rozpoznávat nebezpečné situace a vyhýbat se jim – příprava dětí na správné chování v dopravě a dopravních prostředcích.

### **Dílčí témata, okruhy:**

1. Den dětí
2. Cestujeme letem světem
3. Exotická zvířata
4. Děti, pozor, červená!
5. Těšíme se na prázdniny

### **Klíčové kompetence:**

#### **Kompetence k učení**

- Má elementární poznatky o světě lidí
- Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí
- Při zadané práci dokončí, co započalo
- Dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

#### **Kompetence k řešení problémů**

- Přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

- Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- Chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou
- Uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

### Komunikativní kompetence

- Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.)

### Sociální a personální kompetence

- Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně
- Je schopno chápat, že lidé jsou různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

### Činnostní a občanské kompetence

- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně
- Váží si práce i úsilí druhých

## **Vzdělávací oblasti:**

### **Dítě a jeho tělo**

#### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- Různé činnosti (turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)

#### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Smyslové a psychomotorické hry
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci a nezdravých návyků

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů) sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- Chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- Zacházet s výtvarnými pomůckami a materiály a běžnými pracovními pomůckami

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Málo příležitosti k pracovním úkonům absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- Nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím
- Dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností

### **Dítě a jeho psychika**

Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

Jazyk a řeč

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Sebepojetí, city a vůle

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální
- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, vážnost apod.)

#### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Utvořit jednoduchý rým
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- Vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

#### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Špatný jazykový vzor
- Prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- Zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- Omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- Nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- Jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí

## **Dítě a ten druhý**

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj kooperativních dovedností

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nemožnost spolupodílet se na volbě témat a činností, které se v mateřské škole realizují
- Soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

## **Dítě a společnost**

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Různorodé společenské hry a skupinové aktivity umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
  - Námětové hry
  - Konstruktivní hry
  - Výtvarné projekty

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých
- Odmítat společensky nežádoucí chování, chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Schématické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- Chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí

## **Dítě a svět**

### Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje)

- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči a okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

### Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí)

- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými přístroji a předměty, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, požár, povodeň, běžné chemické látky apod.) využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- Hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

### Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může dítě ve svém okolí setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

### Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- Nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- Nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy

## **Charakteristika podtémat:**

### **1. Den dětí**

Při společných rozhovorech posilovat povědomí dětí o existenci jiných kultur v dalších částech světa, kde je jiný způsob života. Názným putováním po zeměkouli poznávat jiné národy. Jaké je tam klima, jaké jsou tam zvyky, tradiční jídlo, stavby, památky, typicky charakteristické znaky lidí. Umožnit dětem v den jejich svátku prožít ho naplno a se zábavou plnou her a sportovních soutěží. Zdůraznit dětem, že není až tak důležité vyhrát, ale zúčastnit se, zažít legraci a mít radost ze splnění úkolu. Uvědomit si, že je důležitá spolupráce v kolektivu i ve dvojicích.

### **2. Cestujeme letem světem**

Seznámení s dopravními prostředky k cestování (auto, vlak, loď, letadlo, popř. jízdní kolo). Přiřazování místa pohybu dopravního prostředku. Procvičování znalosti dopravních značek, významu semaforu a dodržování pravidel bezpečnosti při přechodu pro chodce.

### **3. Exotická zvířata**

Seznámení se s druhy exotických zvířat, jaká je rozdíly v jejich žití oproti zvířatům domácím. Přiblížit dětem život v ZOO. Rozlišovat lidem nebezpečná zvířata. Přiblížit dětem podmořský svět. Jaké živočichové žijí v moři, na které se dávat pozor při koupání v moři. Vlastní zkušenosti dětí, zda nějakého mořského živočicha už viděly.

### **4 . Děti, pozor, červená!**

Znát různé dopravní prostředky a kde se pohybují (cesta, koleje, ve vzduchu, na vodě). Popsat si je a seznámit děti s funkcí pro společnost. Vést děti, aby si všímaly dopravních značek a u základních vědět, co znamenají. Dbát na bezpečnost při dopravních situacích. Co znamená pojem „účastník silničního provozu“. Dodržování pravidel bezpečnosti.

### **5. Těšíme se na prázdniny**

Poučení dětí o bezpečném chování v průběhu prázdnin. Modelovými situacemi děti alespoň částečně připravit na možné nebezpečné situace. Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může dítě ve svém okolí setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit. Navodit ve třídě prázdninovou atmosféru. Zhodnotit celý rok: jak se nám ve školce líbilo, co bychom chtěli změnit, co jsme se ve školce naučili.

# **Evaluační systém**

Cílem evaluace je ověřit a zlepšit kvalitu práce mateřské školy a přinést informace, na jejichž základě lze učinit kroky ke zlepšení pedagogické práce mateřské školy.

Pedagogické pracovnice hodnotí především svou práci, zvolené metody, formy, prostředky s ohledem na reakci dětí – zda děti zvolenými činnostmi zaujal a zda pro ně byla zvolená činnost přínosem.

Provádí individuální hodnocení dětí vzhledem k věku dítěte a k jeho individuálním schopnostem – hodnotí pokroky, odhalují talent, to, v čem je dítě úspěšné, zjišťují, co dítěti činí problémy, v čem jsou nedostatky. Z uvedeného vyvodí důsledky pro svou práci s konkrétním dítětem. Individuální hodnocení dítěte musí vždy vycházet ze znalostí vývojového stupně dítěte a vzhledem k tomuto stupni má být hodnocen pokrok dítěte. Jedná se o důvěrné hodnocení, které slouží pedagogům k optimalizaci rozvoje dítěte a jako podklad pro informace rodičům.

Vedoucí učitelka hodnotí svoji pedagogickou i řídicí práci, hodnotí indiciální pokroky jednotlivých dětí, kontroluje a hodnotí práci pedagogů (zejména při hospitacích) a provozních zaměstnanců a evaluuje vzdělávací proces celé mateřské školy ve spolupráci s ostatními zaměstnanci.

Hospitační činnost probíhá každé 3 měsíce. Hospitaci provádí ředitelka školy a vedoucí učitelka mateřské školy.

